

A woman with long blonde hair and glasses is smiling while holding a young child. The background is a classroom with shelves and a desk. The entire image has a green tint.

Slutpresentation

Upptagningsområden i grundskolan

*Mellerud
230227*

Ensolution.

A woman with long blonde hair and glasses is smiling and holding a young child. They are in a kitchen or office setting. The image has a green tint.

Vårt uppdrag - Mellerud

Ensolution.

Uppdraget

Uppdragets olika delar

Genomföra en analys av nuvarande upptagningsområden, med fokus på:

- a. Elevrörelser inom och mellan kommunens upptagningsområden.
- b. Omfattning och kostnad för skolskjutsar.
- c. Analys med sikte på kommande femårsperiod utifrån elevprognoser.

Genomföra en scenarioberäkning utifrån förändrade upptagningsområden, med fokus på:

- a. Utjämning av elevantal per skolenhet för ökad likvärdig kvalitet, och dess påverkan på elevrörelser.
- b. Förutsättningar utifrån nationellt styrande dokument kring närhetsprincipen.
- c. Konsekvenser utifrån scenario ur ett femårsperspektiv.

Genomföra presentation vid arbetsutskottets/kommunstyrelsens och kultur- och utbildningsnämndens sammanträden i början av mars 2023 inklusive rekommendation till fortsatt hantering av frågan i kommunen

Genomförandebeskrivning

Moment inom projektplanen

- Uppstart och insamling av underlag med kommunledning
- Intervjuer med ansvariga tjänstemän, 2 st
- Analys av insamlat material samt intervjuer
- Avstämning med kommunledning
- Presentationer för Kommunstyrelse samt Kultur- och utbildningsnämnd

Dokumentstudier

- Befolkningsprognos
- Översikt upptagningsområden
- Demografisk struktur – var bor eleverna
- Debiteringsunderlag för skolskjutsar

A woman with long blonde hair and glasses is holding a baby in a kitchen setting. The image has a green tint. The text is overlaid on the image.

Analys och slutsatser

- Upptagningsområden – regleringar och principer*
- Nuläge – elevflöden och kostnader*
- Framtidsscenarier – elevflöden och konsekvenser*
- Ensolutions slutsatser och rekommendationer*

Ensolution.

Relevanta regleringar och principer

Upptagningsområden

- Upptagningsområde är inte formellt reglerat i skolförfattningarna.
- Kommunen beslutar, praxis är vanligen beslut i nämnd ansvarig för skolan.
- Upptagningsområdets praktiska funktion är att stödja dimensionering av skolor samt reglera rätten till skolskjuts.
- Upptagningsområdet bör inte innehålla fler elever än områdets skola ha plats för.
- En bygd, by eller geografiskt område bör indelas på ett homogent och naturligt vis.
- Vid skolval: Vårdnadshavare önskemål ska i möjligaste mån tillgodoses. Vid ett urval tillämpas närhetsprincipen. Syskonförtur kan förekomma, men det är inte ett reglerat begrepp.
- Om vårdnadshavare väljer en annan skola än den som kommunen hade anvisat via upptagningsområdet så kan elevens rätt till skolskjuts vara förverkad.

Skolskjutsar regleras i Skollagen 2010 (800): 10 kap. 32-33 §§.

- Skolskjutslinjer och upphämtningsplatser beslutas av KUNs förvaltningschef på delegation enligt KUNs delegeringsordning (2015-08-26)
- Det åligger kommunen att bedöma om behov av skolskjuts föreligger. Regleras i Mellerud kommuns skolskjutsreglemente (2018-03-14)

Nuläge – elevflöden och kostnader

Samband mellan födda och skolgång – siffror från hösten 2021

Tabellen avser födda 2011-2015 (förskoleklass t o m åk 4)

Upptagningsområde/skola	Antal födda	Antal i skolan	Inflöde/utflöde
Karoliner skolan	101	117	+16
Mellerud tätort	227	276	+49
Åsebro	46	70	+24
Åsensbruk	39	31	-8

- De flesta elever går på skolan inom sitt upptagningsområde idag.
- Ett positivt inflöde i tabellen påverkas positivt av inflyttning
- Störst avvikelse är 7 elever som bor i Åsensbruk som valt att gå på Nordalsskolan.

3 olika scenarion

Förändrade upptagningsområden

Uppdragets förväntningar:

Mål: Öka likvärdigheten mellan skolorna

Syfte: En jämnare fördelning av antal elever mellan Melleruds olika skolor

Aktivitet: Få fler elever till Åsens skola

	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3
Område	Köpmannebro Ryr	Rutt via Dalskog	Scenario 1+2
Åker idag till	Nordalskolan	Karoliner skolan	Nordal & Karoliner
Antal berörda elever	10 st	Max 20 st	Max 30 st
Skolskjutskostnad	Ca 1 mnkr, tillkommer ett fordon	Liten merkostnad, utökning av befintlig rutt	Drygt 1 mnkr
Förändrat upptagningsområde	Befintliga galler	Dalskog inkluderas i Åsens område	Dalskog inkluderas i Åsens område

3 olika scenarion

Påverkan för berörda skolenheter idag och 5 år framöver

Scenario

Scenario 1 – Minskat elevantal på Nordalsskolan. Ökat elevantal på Åsens skola

Scenario 2 – Minskat elevantal på Karoliner skolan. Ökat elevantal på Åsens skola

Scenario 3 – Minskat elevantal på Nordal och Karoliner. Ökat elevantal på Åsens skola

	Utökning Åsen		Åsens skola		Nordalsskolan		Karoliner skolan	
	Nu	5 år	Nu	5 år*	Nu	5 år	Nu	5 år
Som idag			43 st	52 st	291 st	299 st	161 st	167 st
Scenario 1	10 st	8 st	53 st	60 st	281 st	291 st	161 st	167 st
Scenario 2	20 st	23 st	63 st	73 st	291 st	299 st	141 st	144 st
Scenario 3	30 st	31 st	73 st	83 st	281 st	291 st	141 st	144 st

* År 2017 & 2018 sticker ut med en dubbelt så hög siffra avseende födda barn. Detta är en tillfällig ökning i antal födda där barnen idag inte är kvar i kommunen. Födelseantalet påverkar prognosen till att bli mer positiv än verkligheten. Om dessa istället hade varit enligt medel hade prognos om antal barn i Åsen om 5 år minskat till 41 barn.

3 olika scenarion

Påverkan på delningstalen – idag och i framtiden

Tidigare utredning av skolorganisationen

Slutsats: Mellerud har minst en skola för mycket.

Grund för slutsats: Kostnader för bibehållet antal skolor riskerar att försämra förutsättningarna för det kompensatoriska uppdraget.

Grupp	Fagerlid	Åsen	Åsebro	Karoliner	Nordal	Mellerud
Elever "idag"	99	43	101	161	291	695
Delningstal "idag"	16,5	6,1	14,4	23,0	19,4	16,5
Scenario 1 - köpmannebro & Ryr						
Förändring	0	10	0	0	-10	0
Totalt för scenario 1	99	53	101	161	281	695
Delningstal scenario 1	16,5	7,6	14,4	23,0	18,7	16,5
Scenario 2 - Rutt via Dalskog						
Förändring	0	20	0	-20	0	0
Totalt för scenario 2	99	63	101	141	291	695
Delningstal scenario 2	16,5	9,0	14,4	20,1	19,4	16,5
Scenario 3 - Både scenario 1+2						
Förändring	0	30	0	-20	-10	0
Totalt för scenario 3	99	73	101	141	281	695
Delningstal scenario 3	16,5	10,4	14,4	20,1	18,7	16,5

3 olika scenarion

Analys och konsekvenser

Grupp	Fagerlid	Åsen	Åsebro	Karoliner	Nordal	Mellerud
Elever "idag"	99	43	101	161	291	695
Delningstal "idag"	16,5	6,1	14,4	23,0	19,4	16,5
Scenario 1 - köpmannebro & Ryr						
Förändring	0	10	0	0	-10	0
Totalt för scenario 1	99	53	101	161	281	695
Delningstal scenario 1	16,5	7,6	14,4	23,0	18,7	16,5
Scenario 2 - Rutt via Dalskog						
Förändring	0	20	0	-20	0	0
Totalt för scenario 2	99	63	101	141	291	695
Delningstal scenario 2	16,5	9,0	14,4	20,1	19,4	16,5
Scenario 3 - Både scenario 1+2						
Förändring	0	30	0	-20	-10	0
Totalt för scenario 3	99	73	101	141	281	695
Delningstal scenario 3	16,5	10,4	14,4	20,1	18,7	16,5

Till och med i scenario 3 hamnar Åsens skola med ett riktigt lågt och är fortfarande skolan med lägst delningstal

3 olika scenarion

Analys och konsekvenser

Grupp	Fagerlid	Åsen	Åsebro	Karoliner	Nordal	Mellerud
Elever "idag"	99	43	101	161	291	695
Delningstal "idag"	16,5	6,1	14,4	23,0	19,4	16,5
Scenario 1 - köpmannebro & Ryr						
Förändring	0	10	0	0	-10	0
Totalt för scenario 1	99	53	101	161	281	695
Delningstal scenario 1	16,5	7,6	14,4	23,0	18,7	16,5
Scenario 2 - Rutt via Dalskog						
Förändring	0	20	0	-20	0	0
Totalt för scenario 2	99	63	101	141	291	695
Delningstal scenario 2	16,5	9,0	14,4	20,1	19,4	16,5
Scenario 3 - Både scenario 1+2						
Förändring	0	30	0	-20	-10	0
Totalt för scenario 3	99	73	101	141	281	695
Delningstal scenario 3	16,5	10,4	14,4	20,1	18,7	16,5

Oavsett scenario förändras inte delningstalet för Melleruds kommun som helhet

3 olika scenarion

Analys och konsekvenser

Grupp	Fagerlid	Åsen	Åsebro	Karoliner	Nordal	Mellerud
Elever "idag"	99	43	101	161	291	695
Delningstal "idag"	16,5	6,1	14,4	23,0	19,4	16,5
Scenario 1 - köpmannebro & Ryr						
Förändring	0	10	0	0	-10	0
Totalt för scenario 1	99	53	101	161	281	695
Delningstal scenario 1	16,5	7,6	14,4	23,0	18,7	16,5
Scenario 2 - Rutt via Dalskog						
Förändring	0	20	0	-20	0	0
Totalt för scenario 2	99	63	101	141	291	695
Delningstal scenario 2	16,5	9,0	14,4	20,1	19,4	16,5
Scenario 3 - Både scenario 1+2						
Förändring	0	30	0	-20	-10	0
Totalt för scenario 3	99	73	101	141	281	695
Delningstal scenario 3	16,5	10,4	14,4	20,1	18,7	16,5

Scenarierna bygger på att alla elever byter skola enligt upptagningsområde och att ingen väljer att utnyttja det fria skolvalet

3 olika scenarion

Analys och konsekvenser

Grupp	Fagerlid	Åsen	Åsebro	Karoliner	Nordal	Mellerud
Elever "idag"	99	43	101	161	291	695
Delningstal "idag"	16,5	6,1	14,4	23,0	19,4	16,5
Scenario 1 - köpmannebro & Ryr						
Förändring	0	10	0	0	-10	0
Totalt för scenario 1	99	53	101	161	281	695
Delningstal scenario 1	16,5	7,6	14,4	23,0	18,7	16,5
Scenario 2 - Rutt via Dalskog						
Förändring	0	20	0	-20	0	0
Totalt för scenario 2	99	63	101	141	291	695
Delningstal scenario 2	16,5	9,0	14,4	20,1	19,4	16,5
Scenario 3 - Både scenario 1+2						
Förändring	0	30	0	-20	-10	0
Totalt för scenario 3	99	73	101	141	281	695
Delningstal scenario 3	16,5	10,4	14,4	20,1	18,7	16,5

Ökade kostnader för skolskjuts i scenario 1 är liknande som för alternativet för att ev. avveckla Åsens skola. D.v.s. ytterligare ett fordon i trafik kommer att krävas.

3 olika scenarion

Ekonomisk koppling – volymersättning och strukturersättning (tabell från tidigare utredning)

Analys

- Raderna Elevpeng (Undervisning, Löpande kostnader, Övrigt & Administration) påverkas inte av elevflödena emellan skolorna. Dessa rader baseras på totala antalet elever i Mellerud kommun, oavsett vilken skola eller upptagningsområde eleven tillhör.
- Raden Anslag (Hyra/Vaktmäster/Lokalvård/Måltider) påverkas inte av elevflödena emellan skolorna. Denna rad baseras på kostnaderna för totalt antal skolor i kommunen samt kostnaden från serviceförvaltningen. Oavsett vilken skola eller upptagningsområde eleven tillhör.
- Raden Anslag (Stöd, SvA & Övrigt) påverkas av hur många elever som går i respektive skola samt i viss mån elevernas behov av extra stöd.

Samtliga skolor inkl Åsen (Budget 2023)	F-klass	Åk 1-3	Åk 4-5	Åk 6	Fritids	Totalt Grundskola
Elevpeng - Undervisning	4 220 312	12 337 385	9 159 312	4 895 795	9 871 651	30 612 805
Elevpeng - Löpande (Läromedel & Övrigt)	207 866	606 661	426 149	225 075	213 825	1 465 751
Elevpeng - Administration	448 677	1 303 702	804 232	419 047	1 441 206	2 975 658
Anslag - Hyra/Vaktmästeri/Lokalvård/Måltider	2 609 232	8 238 021	4 858 930	2 508 481	3 368 264	18 214 664
Anslag - Stöd, SvA & övrigt	805 105	2 333 194	1 422 875	733 515	0	5 294 689
Budgeterad kostnad	8 291 191	24 818 964	16 671 499	8 781 913	14 894 946	58 563 567
Budgeterat antal elever	106	308	190	99	341	703
Budgeterad Resurs per Elev	78 219	80 581	87 745	88 706	43 680	83 305

3 olika scenarion

Ekonomisk koppling – volymersättning/strukturersättning 2023 och överföring av medel mellan skolor

Grundskola	Årskurs F-3	Årskurs 4-5	Årskurs 6
Undervisning	39 814	48 493	49 767
Läromedel	1 076	1 358	1 398
Övrigt	885	894	885
Administration	4 233	4 233	4 233
Totalt	46 008	54 978	56 284

- Medelpeng per elev blir 50 039 kr/elev (baserat på att eleverna fördelas lika inom samtliga årskurser)
T ex 10 elever i scenario 1 innebär att 500 tkr överförs till den mottagande skolans budget från den avlämnande skolans budget.
- Beroende på fördelningsgrunder kan fördelning av strukturersättningen generera mer eller mindre resurser för Melleruds olika skolenheter, beroende på t ex delningstal och stödbehov.
- **Den totala volymen, för samtliga skolors ram eller totalbeloppet för stöd, påverkas inte av att elever flyttas mellan skolenheter.**

Prognos på kort och lång sikt

Det totala barn- och elevunderlaget för Melleruds kommun samt Åsens skola

ÅLDRARNA 0-18 ÅR I
KOMMUNEN

	2020	2030	2040
0-5 år	588	585	574
6-15 år	1 011	986	985
16-18 år	309	292	283
Totalt	1 908	1 861	1 842

BASERAT PÅ BARNVOLYMER
PÅ TALLÅSENS FÖRSKOLA

Åsens skola								
	F	1	2	3	4	5	6	SUMMA
22/23	4	9	4	6	6	5	7	41
23/24	4	4	9	4	6	6	5	38
24/25	4	4	4	9	4	6	6	37
25/26	4	4	4	4	9	4	6	35
26/27	2	4	4	4	4	9	4	31

Framtidsscenario – elevflöden och konsekvenser

Slutsatser

Effekter av förändrade upptagningsområden

Att ändra upptagningsområden avhjälper inte obalansen mellan antal skolor och det totala antalet elever. Någon skola kommer att vara kostnadsdrivande på bekostnad av elever på andra skolor och det kompensatoriska uppdraget.

Melleruds ambitioner med ett utvecklat fritt skolval riskerar att minska betydelsen av dagens etablerade upptagningsområden.

Delningstalen, som är det huvudsakliga måttet på effektiv organisering, kommer inte att förändras.

Ett ökat elevantal på Åsens skola ger bättre förutsättningar resursmässigt, men ökningen förväntas inte bli tillräcklig. På längre sikt minskar dessutom det totala elevantalet.

Stordriftsfördelar förutsätter en anpassning av antalet skolor.

Övriga slutsatser

Beroende på vilka elever som byter skola så behöver beräkningsgrunder och fördelningsprinciper ses över vid fördelning av stödresurser.

Resursfördelningsmodellen blir inte effektiv så länge skolorganisationen är för stor.

Ensolutions rekommendationer

Rekommendationer och konsekvenser

Det huvudsakliga skälet till bristande likvärdighet kvarstår oavsett vilka upptagningsområden kommunen har. Därför vidhåller Ensolution att en minskning av antalet skolenheter är det bästa framtidsscenarioet, både ur ett ekonomiskt och ur ett kompensatoriskt perspektiv.

Ändrade upptagningsområden bedöms enbart få negativa konsekvenser:

- Fler elever kommer att behöva åka mer skolskjuts. Fler vårdnadshavare förväntas reagera negativt.
- Åsens skola kommer att försatt behöva förstärkas ekonomiskt med strukturersättning. Dessa medel kan användas mer effektivt med ett färre antal skolor.
- Förutsättningar för likvärdig skola kommer att ha samma utmaningar som finns redan idag.

Eftersom organisationen redan idag är för stor och det på längre sikt förväntas bli ännu färre elever så bör avvecklingen ske skyndsamt.

Ensolution.